

ZEMPLEN.

Közlöny a társasélet, közgazdászat s irodalom köréből.

43-ik szám.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

III-ik évfolyam.

Előfizetési ár:

Egy évre 6 frt.
Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 f. 50 k.
Előfizetési pénz
valamint minden köz-
lemény a szerkesztő-
séghez S. a. Ujhelybe
bérmentv. küldendők.
Kéziratok nem adat-
nak vissza.
Nyílt térben egy
sor 10 kr.

Hirdetési díj:

3 hasábos petit sor
egyszeri hirdetésnél
5 kr.
Többszörinél olcsóbb.
Bélyeg líj mindig
30 kr.
Előfizetések és hir-
detések felvételnek
Lóvy A. könyvkeres-
kedésében és a szer-
kesztőségénél.

Egy országos érdek.

1872. nov 10

N apjainkban midőn a sajtó ellenőrzési ne-
mes feladatának teljesítésében, a nyugodt mérle-
lés helyetti nem ritkán tulásba megy; midőn
a gyanúsítás éppen nem lovagias fegyverének
ütése alól az annyiszor bepróbált becsületesség
sem mentt egészen; helyén látjuk a nagy kö-
zönséget — illetékes helyről nyert tudomásunk
alapján — mintegy előre értesíteni oly dolgok-
ról, melyek mielőtt bevégezett tényre érlelőd-
nének, előzetes lépések megtételét igényelik.

És éppen azért, mert az ügy természet
egy hozza magával: hogy a tényező elemek
egyelőre függöny megett teljesítsék megbizá-
sukat, hogy majd annak idejében eljárásukat
az eredménynyel együtt terjesszék a nyilvános
ság elé, mint mondók, éppen azért látjuk szük-
ségét e néhány sor megjelenésének. előre is élét
vevén általa olyasféle, nagyon könnyen elter-
jedhető mendemondáknak, melyek nélkülözvén
minden alaposságot, gyakran úgy inficziálják a
közérzetet: hogy aztán a gyógyítás, a felfo-
gásnak helyes utra terelése, ha nem éppen le-
hetetlen is, de alig jutalmazó fáradsággal jár.

Ezelőtt pár nappal a magyar tudományos
akademia igazgató tanácsának kiküldetése foly-
tán Toldy Ferencz m. akadémiai tag és ig-
tanácsos. Szkalniczky építészszel megláto-
gatták Széphalmot: hogy az ottani, Ka-
zinczy Ferencz. édes nemzeti nyelvünk
halhatatlan újáteremtőjének emlékére épített
mauzoleumot megtekintsék, s arról, mint a még
szükséglendő építési munkákról az akademia
tanácsának kimerítő jelentést tegyenek.

Egy nappal előbb, ugyancsak az akademia
megbízásából, a m. földhitelintézet kiküldött
tagja Tanárky Gyula ur is ugyanott mű-
ködött a Kazinczy Ferencz utódaitól még az
50-es években megvett alsó-regmeczi és
ruda-bányácsi birtokok fölbecslése tár-
gyában.

Ezen Tanárky ur által véghez vitt mive-
let természetéből önkényt folyik ki a föltevés:
hogy az akademia e birtokra vagy kölcsönt
akar eszközölni, vagy pedig céljául tűzte ki
annak elárúsítását.

Tudomásunkkal: az utóbbi föltevés áll az
akademia elhatározása mellett. Ugyanis

a) Elodázhatlan köteletségének tartván az
akademia egy a mauzoleum teljes kiépítését,
mint a diszkert berendezését a jövő tavasszal
egészen befejezetni, az erre szükséges költsé-
geket csak is a nevezett külső birto-
kok eladási árából teremtheti elő.
Amenyiben pedig

b) Ezen birtokot az akademia annak ide-
jében — különben is csak az udvarnak és kert-
nek, — hol nemzeti nyelvünk nagy reformátorá-
nak hamvai nyugosznak — idegen vevők elleni
biztosítása tekintetéből vásárolván meg a köz-
adkozások utján begyűlt összegből, most mi-
után ezen cél elérve, a birtok pedig a közbe-
jött tagosítások által, egy szólván kétszeres
értékre emelve van; teljesen indokolt, ha
a tudományos akademia, — melynek feladatá-
val különben sem fér össze az industrialis fog-
lalkozás — a birtokot, a kert kivételével, lehető-
legelőnyösebben clárusítva, a megkezdett emlé-
ket tökéletességre hozza, s elvégre kielé-
gíti az 1859-ben országszerte tar-
tott „Kazinczy-ünnepélyek“ben nyil-
váuntt nemzeti érület forró óháját
Ennek pedig mi ujhelyiek — kik között

a nagy emlékü tudós élt — örvendhetünk leg-
inkább Egyrészt azon nemes önzésből: hogy
közvetlen mi osztozunk a távol vidékekről jövő
látogatók elismerésében, de másrészt azért is
mert közelünkben kevés oly idylli hely van,
hova a lélek emelkedettebb perczeiben szell-mi
éldelet végett elvonulhatna; s még kevesebb
olyan kegyeletes pont, hol nagy férfainknak
emelt dicsőítő emlékek szemléletében önzetlen
tettekre buzdulna a romlatlan fiatal kebel

Miért is ahelyett, hogy viszketeg természe-
tünkéül fogva, a fontoskodás keresettségével bir-
rálgatnánk, s ez által az avatlanok orrfintorga-
tásának tennők ki a magyar akademia czélba-
tált eladási tervét, kétszeres elismeréssel üdvö-
zöljük, mert ezáltal egy régi tartozást ró le,
melynek teljesítésében eddig a körülmények
állottak gátul, de korántsem a hazafi-szándék
és jó akarat.

Borúth Elemér.

A biztosítás gazdasági s erkölcsi jelentősége.

Az ember élete folytonos veszélyeknek
van kitéve. Lépésről lépésre emlékeztetünk
arra, hogy létünk nem más, mint egy örökös
harcz. Hogy élhessünk, dolgoznunk kell, izzad-
nunk és fáradnunk, s ha így megtettünk min-
dent, ami gyenge emberi erőnkől kitelik, s ha
már azt hisszük, hogy a munkának megfelelő
gyümölese is leend, melylyel békén elégitjük
ki nagyobb-kisebb szükségleteinket: ádáz sors
megsemmisíti minden reményünket, tönkre te-
vévén azt, amit létrehoztunk. A mezőgazda elveti
buzáját, hogy a természettől többet nyerjen
szükségleteinek fedezésére; jár, kel, fáradozik,
megtesz mindent, a mi a természet növesztő
erejét fokozhatja, s midőn a gyenge növény a
legszebb zöldben disziti a virányokat, s a gaz-
da re...nyeltes, arczczal gondol azon pillá-
natra, amidőn családjával a gyümölcsből jóízű
kenyeret fog enni: ime, befellegzik az ég, zá-
por jó, s ahelyett, hogy üde eső frissitené fel
az elvetett magvakat, jég hull, s egy csapással
oda van egy év hosszú, nehéz munkája. Aggo-
dalommal tekint a gazda az égre: miként fog
ő már most megélni?

Hogy az ember a természet viszontagsá-
gai ellen megóvja magát, házat épít. Itt van
már most az ő gazdaságának központja. innen
indul ő ki a mezőre, a munkára, hogy tovább
szerezzen. Mindaz, amit már szerzett, itt van
szerezzen. Mindaz, amit már szerzett, itt van
lerakva; az udvarban körülveszik a házat
egyéb épületek, itt vannak dolgozó-társai:
marhája, lovai; amott van lerakva egy egész
aratás dús eredménye. Egy elvetett szikra mily
hamar fakaszt lángokat, s az egész gazdaság
oda van.

Tengerre száll a hajó; jó a hullám s el-
nyeli, avagy szírtén akad meg s ketté törik.
Százazrekre menő kincsek vesznek el.

Ha ekép az, amit az ember sok fáradság-
gal létre hoz, visszahozhatlanul elvesz, s a ter-
mészetben székelő fogyasztó erő folyton és
folyton törekszik megsemmisíteni az emberi erő
termelvényét; úgy maga emberi erő is oly
gyenge, oly kevéssé ellenálló, miszerént lépés-
ről lépésre ki van téve azon veszélynek, hogy
részben, vagy egészben a természet megtáma-
dásainak áldozatul essék.

Egy esés, egy ugrás, s kéz vagy láb mun-
kaképtelenné lehet. Betegség folyton kíséri az

embert, egy nemesebb testrészt megsérülésével
az egész test a halál martaléka lehet.

Ha az ember egyedül áll, halála még
nem a legnagyobb baj; de tegyük, hogy el-
veszti jobb kezét: az ember koldulni kényte-
len, mert nincs senkije, aki fentartsa. Hát ha
az embernek felesége és gyermekei vannak,
akik egyedül az ő munkájából élnek: halála
vagy munkaképtelensége a legnagyobb nyo-
morba ejti övét, s honnan jó segítség?

Mindez véghetetlenül szomorú; annál szo-
morubb pedig, mert elkerülhetlen.

A természet rontó hatása folytonos aka-
dály a ember törekvésének. Ellene nincs se-
gítség; hisz az ember nem küzdhet óriással.

Ha a tudomány és tapasztalat, az ember-
nek módot is adott, a természetet szolgáljává
tenni, úgy ez sohasem emelkedhetik annyira,
hogy a természet mindenben akarataknak
engedjen. Tűz, víz, gőz, szél, a legnagyobb
munkát az embertől átveszik, legnagyobb jól-
tevőink éppen ezen elemek: de mily hamar csap-
hatnak át, s akkor a legnagyobb pusztításokat
végzik.

A természet ezen változékonyságával,
hütlenségével számítania kell az embernek. E
számítás azonban vajmi bizonytalan.

A szerencsétlenség, a baj váratlanul csap
le. S ez az, ami életünk küzdelmét legjobban
nehézíti. A baj, melyet az ember előre lát, sok-
kal nyugodtabbnak találja őt, mert előre tudja,
rosz következményei ellen mit csináljon. Azon-
ban mennyivel nagyobb a zavar, mennyivel
sujtóbban hat az az ember lelkiületére, ha vé-
letlenül ér a csapás. Az ember okvetlenül el-
csügged törekvéseiben, s erkölcsi önérzete kell,
hogy szenvedjen, miáltal a tetterő, a gazdasági
termelés legjobb tényezője, szintén nagy mer-
tékben szenved.

A legnagyobb munkát az végzi, ki határ-
talan bizalommal van a siker iránt, aki erős
meggyőződésben van arról, hogy ha ma dol-
gozik, holnap élvezetet nyer általa. Az első
baleset, bármilyen legyen is az az embert le-
hangolja; reményét alább szállítja; erkölcsi
önérzetét apasztja; termelő munkaerejét kiseb-
biti. Többszöri kárvallás pedig gyakran az em-
bert erkölcsileg úgy, valamint physikailag
egészen tehetetlenné teszi.

(Vége köv.)

Közgazdászat.

A szőlőgomba (Oidium Tuckeri).

Ugy hiszem, nem igen, s mindenesetre nem
nagyobb kiterjedésben észleltetett eddig nálunk Ma-
gyarországban a szőlőgomba (Traubenpilz, Oidium
Tuckeri) illetőleg az általa előidezett szőlőbetegség.
De hogy itt szintén már többé-kevésbé felütötte ta-
nyáját, arról volt alkalmam utóbbi időben meggyő-
ződni.

Feltűnő volt előttem, különben eleve a nélkül,
hogy gyanítottam volna az Oidium jelenlétét, némely
szőlőlevélnek fodros volta, alsó felének mélyedési
sajátságos fehér barnás korpanemű morzsával va-
lának kitöltve. Górcső alatt vizsgálván a dolgot,
eme massa ugynevezett phylleriumnak mutatkozott,
mely azelőtt önálló parasiticus gombának tartatott,
de valóságban nem egyéb, mint a felbőr egyes sejt-
jeinek kinövésai, melyek ez esetben igen hosszúak,
szőrneműek, vékony hártájúak s többsejtűek. Ezen
phyllerium között találtam a szőlőgombát is, illető-
leg annak fructificációját, az ugynevezett conidium-
kat s az azokat lefűző hyphákat. Ama körülmény,
hogy a szőlőlevél az oidium az epidermiszejtek
említett excentrikus növekedésével gyakran együtt
jár; eleinte azon következtetésre vitt, hogy a phyl-

lerium az oidiumnak okozta, mi egyébiránt életlenül is könnyen magyarázható jelenség volna, mivel az oidium myceliumának rövid nyujtványai (hausterium) a levél felbörsejtjeihez tapadván, azokból tápnedvet szíznak, minek következtében utóbbiak a crusumtionnak hathatós központjaivá lévén, az által excentrikus növekedésük föltétele is adva volna. Lehet mindazáltal, hogy a phyllerium másnemű ismeretlen külső befolyásnak eredménye, mert több esetben azt az oidium nélkül is találtam. Különben is a gomba leggyakrabban a legszebben kifejlődve az ideai gyengébb hajtásokon és a szőlő szemeken található fehér lisztes verődék alakjában, azonban itt mindig az epidermiszek normális állapota mellett.

A szőlőbetegség először 1847-ben Angolországban fedeztetett fel spaliér-szőlőn, azóta a continensen is, különösen Franciaországban elterjedt. A betegség rögtön megjelenését illetőleg valószínű, hogy az ellenkező nézet, mely szerint az oidium már régóta élődnek nálunk másnemű növényeken, s ezekről ment volna át oly rögtön a szőlőre, kevésbé bir valószínűséggel, miután csakugyan magyarázhatatlan volna, miért nem ment már át régóta az oidium a szőlőre, nem lévén ezen átmenetnek semminemű akadály.

Ugy hiszem, nem lesz czélszerűtlen, ha a gombának fejlődési történetét röviden jellemzem. A rendszerben a pyrenomiceták osztályában az erysiphofelek között foglal helyet s Oidium Tuckerine-neveztetett. Mint általában az erysiphéák, epyphita élődi gomba, azaz myceliuma nem hat be az általa megleggett növény szövetébe, hanem csak fölületén terjed el. Táplálékát rövid nyujtványok: hausteriumok által szíjjja, melyek részükről nem hatnak a felbörsejtjeibe, hanem csak szorosán hozzájuk illeszkedve szívják föl a tápnedvet. Fructificatiója valószínűleg kétféle. Nálunk, valamint Franciaországban csak egyik neme észleltetett t. i. a conidium-képzés. A myceliumból egyes ágak (hyphae) emelkednek, és felső végükön lefűzés (Abschnürung) utján képezik a conidiumokat, melyek sorban egymás fölött állanak aképen, hogy a legfelsőbb a legidősebb. A kiképzett conidiumok kerülék idomnak (ellipsoidisch), szintelenek; az egymás közti összeköttetések megszűnővén, a hyphákról leesnek a szél vagy más közegek, rovarok által tova vitetnek. Alkalmos helyre jutván, ott csírának és új myceliumot képeznek. Ily módon a conidiumok hathatósan terjesztik el az oidiumot s vele az általa előidéztet betegséget. — Másik neme a fructificatiónak a többi erysiphéák analogiája szerint az ugynevezett peritheciumok kiképzése volna, melyekben a sporák ascusokban tartalmaztatnak. Egyébiránt ezen peritheciumok nálunk nem, de úgy látszik, melegebb égaltjak alatt észleltettek. — A kár, melyet a szőlőgomba előidéz, abban fekszik, hogy a szőlőszemek felbörsejtjei a hausteriumnak behatása következtében elhálnak. Miután azon időben, mikor ez történik, a szőlőszem rendszeren még apró, később a subepidermoidalis szövetek növekedésének nem felelhet meg arányos nagyobbodása a felbörnek, mivel elhálván a felbörsejt, azok nem tágulhatnak többé, a szőlőszem felpattan s száradásnak, nedves időben pedig rothadásnak indul.

Emlékezem, hogy csaknem minden évben emeltettek panaszok szőlősgazdáink által, hogy igen sok szőlőszem — ha nedves volt az idő — elrothadt, ha pedig száraz volt, elszáradt. Valószínűnek tartom, hogy ezen rothadás vagy száradás okozója a szőlőgomba volt. Hogy nem észleltetett már gyakrabban nálunk, aránylag mégis csekély elterjedésének vélel tulajdoníthatni.

Ugy hiszem, a közös ügy érdekében cselekednem, ha a szőlősgazdáinkat e veszélyes betegségre figyelmeztetem, mely Franciaországban már roppant károkat okozott, s nálunk is okozhat, ha idejekorán elejét nem vesszük garázdálkodásának. A sok ellen-szer közül, melyek alkalmazásba hozattak, legbiztosabbnak látszik a kén, mely Francia- s Olaszországban is jó sikert eredményezett. Czélszerűnek bizonyul következő keverék: 200 szőlőszem kénpors 200 sr. oltott mész 1000 sr. vízbe adván, a keverék 1/4 óráig főzetik; ez oldatnak egy pintje 100 pint vízzel diluáltatván, alkalmas folyadék, melylyel a beteg növények befecskendeztetvén, a szőlőgomba megsemmisítettük. A kénnek behatása következtében elvesztik a conidiumok csiraképességeket, mi által a betegség tovaterjedésének elejét vették. Világos, hogy e szer legjobban a betegség első fölléptekor, mely kivált az ideai hajtásokon s apró szemeken lisztes verődék formájában jelenik meg, alkalmaztatik, mi által azt keletkezésében eltojthatjuk. A kén egyébiránt aként is alkalmaztatik, hogy csak kénport vegyitünk vízzel, vagy tiszta kénport hintünk a beteg növényrészekre. Különben a kénoldat alkalmazását könnyebb kezelhetésénél fogva ajánlatosabbnak tartom.

Ekkert József.

Egészségi rendszabályok a cholera járványkor.

1) Mértékletesség ételben és italban, a részegkedés és kicsapongás szigorú kerülése.

2) Tisztaság úgy a szobában mint az udvaron. A szobát még hideg időben is — napjában többször szellőztetni, abban a moslékos káposztás hordót, továbbá a krupplít és a szárnyas házi állatokat nem kell megszenvedni. Az udvarról a trágyát és minden rondaságot el kell takarítani, úgy a szobát naponta forró téglára vagy vasra öntött eczettel kifüstölni.

3) A ruházattal az időjáráshoz kell alkalmazkodni, már most is reggel és este melegebben öltözködni. Kik hajlandók a hasmenése, viseljenek flanelt vagy szörkelmet hasukon.

4) A hasmenést úgy kell tekinteni, mint a cholera betegség legelső kezdetét. A hasmenésben szenvedő ember feküdjék az ágyba, igyék meleg herbatheát, bodza, mentha, vagy boróka-forrázatból — ha nem hány! ha pedig a hányás jelentkezik nála, igyék hideg vizet kortyonként. Rakasson a hasára melegített korpát vagy hamut zacskóba.

5) Miután a cholera ragály abban foglaltatik, a mit a beteg kihány, és mi tőle hasmenéssel kiürítetik: minden törekvés oda irányoztassék, hogy a cholera ragály erejét elveszítse; mert csak így lehet a cholera-betegség szétbuzdulását megakadályozni. Mely foatos czél elérésére a **vasgálicz** szolgál leghathatósabb ellenszerül.

Azért is minden lakos a vasgálicz megszerzésére — melynek fontja 8 kr. és minden fűszerboltban kapható — komolyan utasítatik. Miből t. i. a vasgáliczból 1 font 5 itcze vízben felolvasztva, minden háznál készen tartassék a végett, hogy a cholera vagy a hasmenésben szenvedő beteg ürítékéi avval összekevertvén, ragályosságukat elveszítsek.

Az ürítékek nem az árnyékszekébe, se nem a trágyára öntessenek, hanem a földbe ásattassanak.

Tárogató.

(Helyi, megyei s vidéki ujdonságok).

(Helyi hírek.)

(1) **Mint a messziről** tornyosuló nyári felhő közeledtét a nyomott lég, úgy jelzi már előre nekünk Ujhelyieknek valami bágyadt egyhangúság a hosszú téli esték unalmait. Mig vasutunk nem volt, természetesnek találtuk, sőt megadással tűrtük az elszigeteltség boszorkány-nyomását, most azonban fölizgatott étvágyunk sokkal követelőbb, sem hogy azt könnyű szerrel a lemondás és türelem svány kosztjára lehetne fogni. Ezelőtt szárnyas vándoraink elköltözöttével — egy egy szintársaságon kívül — olykor olykor: a művészet különféle vándorai tévedtek hozzánk, s ha kiváló szellemi éledeletet nem nyújtottak is, legalább az egyhangu eszték közé ékelve magukat, gyorsabb lüktetést adtak a társasélet vérkeringésének. — Ilyenkor érezzük igazán; — midőn saját háztartásunk élőládájára vagyunk utalva — hogy városunknak ifjusága nincs, s még kevésbé oly társasköre vagy egyesülete, mely intézményeiben nemesebb törekvések csirát rejte, egy-egy szép czélban, mint gyuttyókörben tudná egyesíteni a közhasznú cselekvés sugarait... Ily tengélt közepette kétszeresen jól esett látnunk ama nagy falragaszokat, melyek Plotényi Nándor ismert hegedű virtuoz hazánkfa 16-án adandó hangversenyét araszos betűkkel hirdették, s amely hangverseny közreműködői között alkalmásint műkedvelőket is lesz szerencsénk azon deszkákon üdvözölhetni, mely babérokat, de töviseket is terem.

(2) **A múlt héten** lefolyt ujhelyi országos vásárnak ismét bőven kijutott azon kalamitásból, mit eső és sárnak neveznek. Mindamellott a gyülekezet elég népes volt, melynek azonban, mint mondják, nagyobb részét inkább az eladó mint a vevő tette, mely okból az azzal megem elégedők száma is természetesen nagyobb. Különösen a marhavásár rosul ütött ki a kereslet csekélyége folytán, holott a kínálat nagyon is alantit árt szabott általánosán. A szarvasmarhának ily olcsó ára mellett előtünk különösen tünik fel a hus árának fokonzkenti emelése, mely a minőséghez képest már is oly magasan áll városunkban: hogy több helybeli tekintélyes fogyasztó ismét egy, minden nyereszkezdést kizáró részvénytársaság szervezésének eszméjével foglalkozik, an. nyivalinkább; mert az itteni husvágók, illetőleg székgyazdák egymás között az árra nézve solidaritásba lépven. a közönségre nézve eddig fenállott üdvös verseny lehetetlené tették.

(3) **A magyar éjszakkéleti vasut** városunknak Borsi és Csörgő felé terülő határán gyártelepet épített, mely méltán megérdemli a figyelmes megtekintést. Az ember igazán elbámul itt a technika merészégein s tisztelettel hajlik meg a tudomány előtt, mely napjainkban oly áldásosán érvényesíti magát. Az óriási gyárépület berendezése most folyik javában, s az itt-ott felállított géprészek sok találgatásra adnak okot a laikusnak, ki még csak képzelné sem tudja e chaoszerű s már is bámulatra keltő kolossális heagerek és kerekék között ama szálakat, melyek egyiket a másikával összekötésébe hozva, számtani pontossággal végzendik majd nagy munkáikat, megbeszélhetlen hasznára az egyetemes világ ipar és kereskedelem fejlődésének. Ami ez épületnél leginkább meglep még most: a tetőnek mes terileg összefont vashálózata, mely ezt a közepén felnyúló vasoszlopok segítségével tartja, s az egésznek

— e szilárd anyagalmaz daczára — oly légiessen könnyed kifejezést ad. Ismételjük ne mulassza el senki e telep megtekintését, mely ellen, az intelligens osztályt illetőleg, nem hisszük, hogy az építést vezető derék mérnök úr részéről akadály gördítették.

(4) **Szökési kísérlet.** Egy, számos apróbb csinjei és tolvajlásai miatt elítélt rab f. hó 7-én a megyeház udvarán levő csatorna ajtaját felnyitván, beleugrott, hogy azon keresztül elillan hasson. Az ő azonban észrevevő és fegyveres társaival legott a csatornának a Ronyvába vezető nyílásához ment, hova nem sokára a dominus is megérkezett, s természetesen el is fogott.

(5) **A mai napok** legérdekesebb tárgya a folytonosan terjedő cholera-járvány, mely a haza szívében és Máramarosban már hetek óta szedi áldozatait. Tagadhatlan: hogy e veszélyes kór már az ország különböző részein fellépett és pedig a halálozások számát tekintve, kissé hevesen, azonban az idevágó hírek és tudósítások sokszor a tulzás, né melykor pedig a valószínűtlenség bélyegét hordják magukon. Így olvastuk a „Magyar Ujság“ közlelbi számában: hogy a járvány már Sátoralja-Ujhelyben is kiütött, holott még eddig egy cholera eset sem volt hivatalosan bejelentve, s tudunkkal csakis Szerencséről jelentetett egy az alispánnak, mely a fővárosi lapok szerint halállal végződött. A cholera-bizottság nálunk is megalakult, s az övrendszabályokat igyekszik mindenütt érvényre juttatni, bár ez nálunk, hol a tisztaságra oly keveset adnak, nem oly könnyű dolog. Mindenesetre kívánatos lett volna: hogy a bizottság — mint más megyében, hol helyi lap van — életrendi szabályokat tett volna közzé a „Zemplén“-ben, melyeket szem előtt tartani ily válságos időben mindenkinek kötelességében áll. Azonban nálunk még mindig irtóznak a nyilvánosságtól, — melynek sokak szerint, nincs más kötelessége mint, vakon megbizni és tönjéjezni. Lapunk mai számában ily életrendi szabályokat közlünk a „Szabolcs“ után, melyek azt hiszünk nálunk sem lesznek feleslegesek, kiknek a veszély már közvetlen szomszédágunkban van.

(6) **A halhatatlan Kazinczy Ferencz** széphalmi, illetőleg bányásokai birtokát — mint halljuk — tulajdonosa a magyar tudományos akademia eladóvá tette, mely okból a magyar földhatalintezetnek egy megbízottja érkezett ide a napokban: hogy a kérdéses birtokot megbecsülje. Minden félreértés és magyarázat elkerülése tekintetéből meg kell jegyeznünk: hogy az eladás tárgyát csakis a külirtok képezi, míg a mauzoleumot magába ölelő beltelkek melléképületeivel együtt e nemzet elidegeníthetlen örök tulajdona marad. Nézetünk szerint az akademiának ezen eljárása gazdasági tekintetéből teljesen korrekt, amennyiben ily erkölcsi testület hivatalának körén kívül áll minden ilyenmő oekonomiai üzérkedés és foglalatosság. De másrészt azért is helyeselnünk kell e szándékot; mert ezáltal reményünk lehet: hogy az évek óta szembeötölő lassúsággal épülő s ekép a közirületet valóban sirtó s még mind ez ideig bevégezetlen mauzoleum teljesen elkészül, valamint a tervben már rég készen álló park is, mely e szent helyet környezni fogja.

(7) **Koldus mint ujdondász** Ha nem Chinában, de okvetlen Afrika belsejében fekszik különben zemplénmegyei község Deregyő; mert csakis ez elszigeteltségnek lehet tulajdonítani: hogy az ott mintegy négy hét előtt okt. 13-án pusztított nagymérvű tüzvész híre most jutott hozzánk; de az sem valamely tollal banni tudó ember értesítése, hanem egy kéregető által, ki mint tüzvészről károsult könyöradományokat gyűjtve hozzánk is, bekopogtatott. Tőle tudtuk meg: hogy a nevezett községben mintegy 60 ház lett hamuvá melyeknek lakói — biztosítás hiányában — nagyjából részben véginségre jutottak. A szerencsétlenség mi is juttattunk néhány fillért, mely a könyöradomány értékén kívül magába foglalta s reporteri tantímet is, amennyiben általa juttottunk e szomorú hír tudomására.

(8) **Varannó** f. hó 16-án jótékony czélra tánczvizalom rendeztetik.

(9) **Az „Abauj-Kassai közlöny“** ben olvassuk: „Mákvirág. Lipinszki Náthán zemplénmegyei sztanokózi korcsmáros, a vidéki szegény nép ostroma és átka miután vagyonát neje és sógora részére kiállított 3000 ftos kötvény alapján biztosítással lezároltatta, jégre vitt több renbeli hitelezői elől megugrott. Heteken át hiában való volt üldöztetése, míg végre Kontér György gálszécsi rendőrnök sikerült ő gazemberségét a kályhalyukból napvilágra hozni. Ugy értesültünk azonban, hogy a nyomozó járásbírósság igen is félvállról veszi a dolgot, az ujhelyi törvényszék elnöke pedig a tett jelentésekre nem is hederített. Így aztán nem is csoda, hogy Gálszécsen és vidékén annyi magát felszedett embernek kedve kerekedik megbukni.“ — E közleménynek Lipinszki Náthán csalóra vonatkozó sorai — mint illetékes helyen megtudtuk, valók, míg azon pontja, melyben a járásbírósság és törvényszék elnöke inkrimináltatik, nemcsak valótlán, de egyszersmind roszakaratuk oholmány is; mert Lipinszki Náthán nemcsak hogy a s. a. ujhelyi bírtónban ül, de bűnygyében már a tárgyalás napja is kitűzetett, sőt közelebb szabad lábra helyezéseért neje folyamodván, azon végzést kapta a s. a. ujhelyi törvényszéktől, hogy kérelme csak azon esetben adathatnék meg,

ha a férje ellen biztosítékul leté...
(1) Lapun...
köréből...
nézve...
s több volt...
miserint nagy...
szülte, s az id...
vetkeztető sére...
kább mert ök...
ünnepegy alk...
zatos hamis ha...
a szörzálhasog...
teni: hogy ne...
egyenlőséget ig...
egyszersmind...
rik panasznak...
(2) Neve...
sán e század...
tek fejüket, s...
Mitchell, P...
lange és Ch...
bré és Gur...
Sörensen, ...
Warrington s...
találmányát a...
senki sem bes...
rengeteg össz...
melyek 10-2...
den szekrény...
nehézségekbe...
előnyét a bei...
sen absorbeál...
óriási feladat...
esett. Legköz...
regszász o...
mindazon nek...
korlati haszn...
gép előállítás...
reghi egyéne...
részükről s...
örülni tudna...
kiérdemlésén...
csalóka, de t...
ha az igének...
fölvenni, egy...
beriség vége...
(3) Re...
estéjén egy...
Talán a „D...
koleráról im...
ugyan: hogy...
azonban kor...
ványé, me...
mes, és am...
őrei eddig u...
(4) Jel...
Kornél zem...
és Olaszorsz...
szerencsésen...
utazásai ta...
kép nem el...
gunk olvas...
(5) Fü...
ügyési hiv...
iratu levele...
csal...
A má...
kapta köve...
H. M. Ber...
bes Zempl...
(6) M...
kori zempl...
ügyi minis...
pokban Pé...
Gyü...
iskola gyü...
mint értés...
zónsleges g...
nemkülönb...
rózsák. Az...
nyebb sors...
Az érdeke...
tóhoz ford...
(7) V...
az oravic...
választato...
binációb...
font. l...
azok föle...
hogy e fo...
a bizottsá...
rand min...
betöltésér...
Kö...
Kristó...
ben mélye...
nejenek...
Ilona a...
után éjje...
történt...
folyó hó

anya és fia rábeszélésére maga az apa, Frieder Lipót ösztönözte, ki bízottan így módon akart nejétől és fiától hosszú időre menekülni s vagyonukat kezébe kaparítani.

Egy rabbi szobra a muzeumban. Az aradi izraelita hitközség közlelő üléseben elhatározott a bold. Chorin Áron rabbi mellszobrát haladéktalanul Aradi Zsigmond Arad jeles szülöttje által a nemzeti muzeum számára elkészíttetni. Az európai hirre emelkedett nagy tudomány s fölvilágosodott férfi szobra méltó helyet foglaland a muzeumban hazai jelesünk közt, másrészt pedig dicséretes tanúságot teend az aradi izr. hitközség áldozatkész kegyeletéről

Nálunk is megjárna. Kassa város főkapitánya az ottani kávéházak és szállodák tulajdonosaihoz a következő rendeletet intézte: „A városi kapitányi hivatalnak biztos tudomása levén arról, hogy egy a bel- mint külvárosi korezmákban, szállodákban és kávéházakban — különösen az ezek nyitva tartására kiszabott időn túli éji órákban, sokszor reggelig is a törvény által tiltott kártyajáték üzése csaknem napi rendszerben van — a korezmák, kávéházak és szállodák tulajdonosai ezennel komolyan figyelmeztetnek, hogy nevezett üzleteik bármely helyiségeiben a tiltott játékok üzését megne engedjék, s szigorúan ügyeljenek arra, hogy üzleteik vitelére alkalmazott szolgáló személyzeteik által is az ily tiltott játék üzésére alkalom és hely — ne szolgáltatás, — minthogy ezen rendelet meg nem tartása esetében történetűd feljelentés folytán az ipartörvény

91-ik §. rendeleténél fogva üzletük folytatása bírói ítélet által betiltathatik.

Ugy szinte mindazok, kik mondhatni ezen tiltott játékot keresetmódszerűleg üzni szokták, a legkomolyabban figyelmeztetnek, hogy az ez irányban elrendelt rendőri felügyelet folytán kiderítendő valamennyi esetben a legszigorubb törvényes eljárás alá fognak vétetni.

Kelt Kassán, 1872. november 4-én.

SAÁD LAJOS,
főkapitány.

Bankjegyhamisítás. Elysäus János miskolczi csizmadia neje f. évi augusztus elején Privorski miskolczi czukrász boltjában hamis száz forintos bankjegyet akart felváltani, mikor pedig a czukrász e miatt letartóztatni akarta, megszökött. Három héttel később azonban a miskolczi vásáron újra tetten értek, mikor egy hamis 10 frotost akart felváltani. A nemzeti bank szakbizottmánya, melynek mindkét bankjegy megbirálás végett beküldetett, azokat Sinka hirhedt bankjegyhamisítótól eredőknek ismerte fel. Vádlottnő, minthogy maga bevallotta, hogy a bankjegyeket Sinkától kapta, bár állítása szerint azok hamis voltáról nem birt tudomással, a pesti fenyítő törvényszék által bankjegyhamisítványok kiadása miatt 1 évi börtönrre ítéltetett. Felebbezése eldöntéseig vádlott nő, ki öt gyámoltalan gyermek anyja, szabad lábra helyeztetett, sőt szegénysége miatt a királyi ügyészség az ő számára Miskolczig az uti költséget is előlegezte.

A sáros-pataki népbank

1872. évi okt. havi üzletforgalmának

KIMUTATÁSA.

Bevétel.

Pénzkészlet szeptember hóról	160 ft. 37 kr.
Egész részvényekből	500 ft.
Havi részletes fizetésekből	2038 ft. 79 kr.
Beváltott kötelezvények	105611 ft. — kr.
Kamatra, kezelésre és vegyes költségre	2920 ft. 51 kr.
Betét	8000 ft. 43 kr.
Tartalékalapra	92 ft.
Összesen	119323 ft. 10 kr.

Kiadás.

Kamatra adott összeg	112210 ft.
Kezelési költség és vegyes kiadás	486 ft. 75 kr.
Betétek visszafizetése	3720 ft. 35 kr.
Betétek kamatja	87 ft. 80 kr.
Kölcsön visszafizetése	2000 ft. — kr.
Kölcsönök kamatja	340 ft. — kr.
Pénzkészlet 1872. okt. 31-én	478 ft. 20 kr.
Összesen	119323 ft. 10 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

BORÚTH ELEMÉR.

M E N E T R E N D.

A magyar északkeleti vasut debreczen-bustyaházi; szerencs-ungvári; s.-a. ujhely-legenye-mihályi részvonalán, és a magyar gácsországi vasut legenye-mihályi-mezőlaborczi vonalán.

Érvényes a csap-királyházi és bátyu-munkácsi vonal megnyitása napjától további rendelkezésig

Szerencsről Bustyaháza felé					Bustyaházától Szerencs felé.				
Állomások.	Személy Vegyes vonat száma.				Állomások.	Személy Vegyes vonat száma.			
	1.		13.			2.		14	
	óra	p.	óra	p.		óra	p.	óra	p.
Szerencs (Eb.) ind.	8	55	3	59	Bustyaháza ind.	10	58	2	45
Bodrogh Keresztur.	9	20	4	30	Huszt	11	39	3	32
Liszka-Tolesva	9	51	5	08	Királyháza	12	47	9	43
Sáros-Patak	10	18	5	43	Nagy-Szöllös	1	09	10	11
Sátoralja-Ujhely (Ebédő) érk.	10	37	6	02	Tisza-Ujlak	1	44	10	54
Sátoralja-Ujhely ind.	10	51	6	32	Beregszász	2	21	11	49
Szomotor	11	16	6	57	Som	3	04	12	23
Perbenyik	11	53	7	41	Bátyu	3	34	12	53
Bély (Megállap. hely)	12	04	7	54	Csap	4	15	1	36
Csap	12	56	8	26	Bély megállap. hely	4	38	2	—
Bátyu	1	37	9	07	Perbenyik	4	54	2	26
Som	1	59	9	29	Szomotor	5	24	3	—
Beregszász	2	38	10	15	Sátoralja-Ujhely (Ebédő) érk.	5	47	3	23
Tisza-Ujlak	3	22	11	11	Sátoralja-Ujhely ind.	6	03	3	50
Nagy Szöllös	3	55	11	50	Sáros-Patak	6	24	4	12
Királyháza	4	28	12	28	Liszka-Tolesva	6	57	4	47
Huszt	5	09	11	36	Bodrogh-Keresztur	7	22	5	13
Bustyaháza érk.	5	46	12	19	Szerencs (Ebédő) érk.	7	45	5	36

A debreczen-királyházi részvonalon.

Állomások.	ind.	4	13	3	12	Királyháza ind.	4	23	4	35	
Debreczen (Eb.)	ind.	4	13	3	12	Királyháza	ind.	4	23	4	35
Haláp (megállap. hely)		4	36	3	43	Fekete-Ardó		4	45	5	—
Vámos-Pécs		4	48	3	59	Halmi		5	14	5	35
Ábrány (megállp. h.)		5	04	4	21	Mikola		5	35	6	—
Ér-Mihályfalva		5	27	4	50	Szathmár (Ebédő)		6	09	7	01
Reszege-Szaniszló		5	54	5	28	Zsadány		6	28	7	25
Nagy-Károly		6	24	6	20	Kis-Majtény		6	57	7	59
Kis-Majtény		6	55	6	54	Nagy-Károly		7	32	8	50
Zsadány		7	22	7	28	Reszege-szaniszló		7	56	9	28
Szathmár (Ebédő)		7	48	8	18	Ér-Mihályfalva		8	29	10	16
Mikola		8	16	8	53	Ábrány (megállap. hely)		8	43	10	36
Halmi		8	43	9	25	Vámos-Pécs		9	01	11	03
Fekete-Ardó		9	05	9	52	Haláp (megállap. hely)		9	13	11	17
Királyháza érk.		9	26	10	17	Debreczen érkezés		9	36	11	50

A s. a. ujhely leg.-mihályi részvonalon.

S. a. Ujhely (Ebédő) ind.	délelőtt	11	—	6	42	Csatla- (Homonna ind.)	délután	1	26	10	13
S. a. Ujhely (Ebédő) ind.	délelőtt	11	—	6	42	Csatla- (Homonna ind.)	délután	1	26	10	13
Leg. Mihályi (Ebédő) érk.		11	36	7	18	kozá- (N.-Mihály sok (L.-Mihályi (Eb.) érk.)		2	34	11	23
Csatla- (L.-Mihályi (Eb.) ind.)		12	11	7	44	S. a. Ujhely (Ebédő) ind.		4	26	1	31
kozá- (N.-Mihály sok (Homonna) " délután		1	56	9	48	S. a. Ujhely (Ebédő) érk.		4	53	2	17
		3	17	11	10			5	29	2	53

Az unghvár-csapi részvonalon.

Unghvárról Csap felé.				Csapról Unghvár felé.					
Unghvár ind.	11	18	2	27	Csap ind.	12	46	4	35
Szürthe érk.	12	05	3	14	Szürthe érk.	1	27	5	16
Csap érk.	12	36	3	45	Unghvár érk.	2	04	5	53

Nyomatott a „Zemplén“ könyvnyomdájában S. a. Ujhelyben.

Előfizetés

Egy évre
Félévre
Negyedévre
Előfizetési
valamint mind
lemény a szer
sögház S. a. U
bérmentv. kül
Kéziratok ne
nak vissza.
Nyilt térbe
sor 10 kr.

44-ik

Gyámok

A „Zem
M. P. aláírás
alatt megjele
felmerült esz
figyelemmel
„Zemplén“
látok közt, a
hágott.

Nem a
tani tekintet
megbarátkoz
„Schwindel“
nünk, inkább
sem a „széd
„Nyelvőr“-r
közönség fig

A cikk
részvény-tár
sez faire“ e
nagyobb —
Czélja, hog
zsebeltetése
kel céljára
nak szövetsé

Legyer
a célhoz ve
kifejteni és
ha az nem t
tekintetben

Midőn
dött borsod
miatt a kor
sors ugy h
bizalma s in
kor keletkez
tár és hitel
egyrészről
működésén
kormányana
a kormány,
mondja, hog
gáltatvá
részvényese
kében célsl
láltattak s j
czimű részv
megalakulj
megkezdje
ha a cikk
csak azt m
illető mini
és maga e
csak bemu

Ezt t
felöltött be
rendszerabál
közép-ut;
tározottan
cikkiró ki
az ily alap
dékkal lás

ruan viz
helyben és
vizsgálá
nak megal
se lehessen
mány egy
alakulásra
akkor azu
fordulnak
ség irány
felelősség

ÉSZREVÉTEL: A tömörebb számok az éjjeli, azaz este 6 órától reggel 5 óra 59 percig tartó időt jelentik. A magyar észak-keleti vasut valamennyi vegyes vonatainál I. II. III. és IV. osztályu menetjegyek adatnak ki.

A homonna-mező-laborczi tizlet megnyitása különösen fog közzététetni.